

כ"ט כסלו, תשע"ה 21 דצמבר, 2014	חוזר מס': כללי 20/2014 סיעוד 1439
<p align="center">נושא: מבחן הכנסות</p> <p align="center">תת נושא: ריכוז הנחיות בנושא ביצוע מבחן הכנסות – ביטוח סיעוד</p> <p align="center">שם החוזר: ביצוע מבחן הכנסות</p>	
<p align="right">מטרת החוזר:</p> <p align="right">ריכוז כל ההנחיות שפורסמו בנושא מבחן הכנסות, בסיעוד.</p>	
<p align="right">פתח דבר</p>	
<p align="right">הגדרות</p>	
<p align="right">גלריית רכיבים</p> <div align="center" data-bbox="1082 779 1321 878"> <p>אי זכאות</p> </div>	
<p align="center">חשוב לדעת</p>	<p align="center">השפעות נלוות</p>
<p align="right">מידע לנציגי שירות</p>	
<p align="center">קישורים רלוונטיים (חוק/תקנה/חוו"ד משפטית/פס"ד/חוזר)</p>	

<p align="right">פתח דבר</p> <p>ההנחיות לביצוע מבחן הכנסות בסיעוד פורסמו בחוזרים שונים ובתקופות שונות כדי ליעל את עבודת פקיד התביעות הוחלט לרכז את כל ההנחיות בנוהל אחד שכולל את כל ההנחיות בנושא.</p> <p>בנוהל שינויים חדשים שלא הופיעו בחוזרים שפורסמו עד עתה בנושא מבחן הכנסות.</p> <p>נוהל זה מחליף את כל החוזרים שפורסמו עד מועד פרסום זה..</p> <p>חזרה</p>

**חשוב
מאוד**

עיקר השינויים חלו בנושאים הבאים:

1. הסתמכות על הכנסות המופיעות במאגרי מידע של המוסד
2. השגות של התובע או מייצגו על החלטות המבוססות על הכנסות שנתיות.
3. שינוי בהנחיות בעניין פריסת "תשלום נוסף" הכנסות חד פעמיות.

[חזרה](#)

[חתימה](#)

**ארנה זמיר
מנהלת אגף סיעוד**

רשימת תפוצה

נמענים לביצוע: פקידי תביעות סיעוד
העתק לידיעה גב' אילנה שרייבמן – המשנה למנכ"ל וראש מינהל הגימלאות, המוסד לביטוח לאומי
מנהלי סניפים
מנהלי תחום גמלאות
מנהלי סניפי משנה
פקידי תביעות סיעוד
מרכזי דלפק קדמי
מנהלי מרכז מידע טלפוני
גב' רבקה רוזנברג-בושם – מנהלת תחום בכירה סיעוד

[חזרה](#)

נוהל

מבחן הכנסות ביטוח סיעוד

12.2014

תוכן עניינים

<u>עמוד</u>	<u>סעיף</u>
4	1. כללי
5	2. הגדרות
7	3. כללים והנחיות לביצוע מבחן הכנסות
19	4. תשלום נוסף (הכנסות חד פעמיות)
19	5. שלבי ביצוע מבחן הכנסות
21	6. מבחן הכנסות לבני זוג שצברו ניקוד מזכה בגמלת סיעוד
22	7. הכנסות של עובד עצמאי / הכנסות שלא מעבודה: לא שכיר ולא עצמאי
23	8. מבחן הכנסות לניצולי שואה
23	9. מבחן הכנסות לחבר קיבוץ
25	10. מבחן הכנסות לבני זוג בחזקת "ידועים בציבור"
27	11. מבחן הכנסות חוזר ותקופה קובעת חדשה
28	12. מבחן הכנסות לאחר פטירת בן בת זוג של הזכאי
29	13. מועד תחילת זכאות חדש
30	14. חקירות כלכליות

על פי סעיף 224(ד) לחוק, הזכאות לגמלת סיעוד מותנית בביצוע מבחן הכנסות בהתאם לתקנות ששר הרווחה והשירותים החברתיים הוסמך להתקין.

תקנות הביטוח הלאומי (ביטוח סיעוד) (מבחני הכנסה לקביעת הזכות לגמלת סיעוד ושיעורה), התשמ"ח-1988 קובעות את הכללים לביצוע מבחן ההכנסות.

במבחן הכנסות נלקחות בחשבון הכנסותיו של התובע ובן/בת זוגו הגר/ה עמו, בתקופה של שלושה חודשים רצופים מתוך ארבעת החודשים שקדמו להגשת התביעה (ראה הגדרת תקופה קובעת), בהתאם לתקנה 4(א) לתקנות "מבחני הכנסה לקביעת הזכות לגמלת סיעוד ושיעורה", יש לבחור בחודשים שבהם ההכנסות היו הנמוכות ביותר.

הבסיס לחישוב הינו השכר הממוצע במשך התקופה הקובעת. כמו כן, יש לקבוע את מספר בני המשפחה הרלוונטיים למבחן ההכנסות.

מבחן ההכנסות נקבע בהתאם לעקרונות הבאים:

- א. מבחן הכנסות לכל תובע – כל מי שתובע גמלת סיעוד חייב במבחן הכנסות ללא יוצא מן הכלל.
- ב. מבחן הכנסות אחיד לכל האוכלוסייה – למעט החרגה של הכנסות מסוימות.
- ג. הכנסות של בני זוג – הכנסות של בני זוג הגרים יחד עם התובע נלקחות בחשבון לצורך מבחן ההכנסות.
- ד. קיימת התחשבות בהרכב בני המשפחה של התובע – בני זוג וילדים קטינים או משרתים בצה"ל בשירות חובה, או משרתים בשירות לאומי, או לומדים במסגרת השלמת לימודים על יסודיים.
- ה. שלוש תוצאות אפשריות למבחן ההכנסות:
 1. גובה ההכנסות לא משפיע על שיעור הזכאות.
 2. גובה ההכנסות מפחית הגמלה למחצית משיעור הזכאות שיקבע.
 3. גובה ההכנסות שולל לחלוטין את הזכאות לגמלת סיעוד.

להלן פירוט תוצאות מבחן ההכנסות בהתאם למספר בני המשפחה וגובה ההכנסות בתקופה הקובעת.

הכנסה לא משפיעה על הזכאות	הכנסה שמפחיתה את הזכאות ב- 50%	הכנסה שוללת זכאות	
עד השכר הממוצע	בין 1 ל-1.5 פעמים השכר הממוצע	מעל 1.5 פעמים השכר הממוצע	יחיד
עד 1.5 פעמים השכר הממוצע	בין 1.5 ל- 2.25 פעמים השכר הממוצע	מעל 2.25 פעמים השכר הממוצע	זוג או יחיד+ילד
עד 2 פעמים השכר הממוצע	בין 2 ל- 3 פעמים השכר הממוצע	מעל 3 פעמים השכר הממוצע	זוג + ילד
עד מחצית השכר הממוצע	בין 50% ל- 75% מהשכר הממוצע	מעל 75% מהשכר הממוצע	לכל ילד נוסף יש להוסיף

(2) הגדרות (מסודר לפי סדר הא"ב).

א. "בן זוג" - בן זוגו הגר עימו (תקנה 1).

ב. "בסיס הקיבוץ" - תוצאה של חישוב הכנסות הקיבוץ מחולק במספר חברי הקיבוץ.

ג. "גיל הפרישה" - "הגיל הקבוע לגבר ולאשה, בהתאם לחודש לידתם, בחלק א' בלוח א' 1"

ד. "הכנסה" - לצורך מבחן הכנסות ביטוח סיעוד

תקנה 3 לתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח סיעוד) (מבחני הכנסה לקביעת הזכות לגמלת סיעוד ושיעורה) קובעת כי ההכנסות המפורטות בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה תילקחנה בחשבון למבחן הכנסות.

הגדרת הכנסה למינהל הגימלאות: ראה תדריך מנהל הגמלאות פרק הכנסה.

- ה. **"הכנסה חודשית"** - סכום ההכנסה של אדם בתקופה הקובעת מחולק ב-3.
- ו. **"הכנסה מהוונת"** - היוון - קיימות גמלאות/ קצבאות אשר בוצע בהן היוון על חלק מהגמלה ולמעשה בתלוש רשומים שני סכומים, סכום הגמלה לפני היוון וסכום ניכוי עקב ההיוון.
- על פי פסק דין של בית הדין הארצי לעבודה יש לקחת בחשבון למבחן הכנסות את הסכום המתקבל לאחר הפחתת סכום ערך ההיוון מסכום הגמלה לפני ההיוון.
- ז. **"הכנסה שנרשמה במאזן הקיבוץ"** - הכנסה שנרשמה בדו"ח הכנסות והוצאות הקיבוץ, שנערך בהתאם להוראות תקנות האגודות השיתופיות מאזנים, פנקסים ודו"חות ("התשל"ו-1976).
- ח. **חבר לחיים, ידועה בציבור** – ראה הנחיות בסעיף 12 בהמשך.
- ט. **"ילד"** - כהגדרתו בסעיף 238 לחוק.
כולל נכד שכל פרנסתו על המבוטח נחשב כ"ילד" של המבוטח.
- י. **"מחצית בסיס הקיבוץ"** - 50% מסכום בסיס הקיבוץ – לחבר קיבוץ שהגיע ל"גיל הפרישה".
- יא. **פדיון חופשה** - משולם עקב ניתוק יחסי עובד ומעביד עבור ימי חופשה שלא מומשו (הכנסה זו תילקח בחשבון במלואה באותו חודש שבו שולמה).
- יב. **"קיבוץ"** - כהגדרתו בסעיף 54 לפקודת מס הכנסה לרבות מושב שיתופי.
הגדרת "קיבוץ" בסעיף 54 לפקודת מס הכנסה:
"קיבוץ" - קיבוץ או קבוצה המאוגדים כאגודה שיתופית על פי תקנות לדוגמה שאושרו על ידי רשם האגודות השיתופיות לאגודות מאותו סוג.
- יג. **"קיבוץ בעצמאות כלכלית"** - קיבוץ שחבריו יצאו לעצמאות כלכלית ומתקיימים כל האלמנטים להלן: בוטל מנגנון סידור עבודה, אורח החיים שונה כך שאין הספקת מחיה, תקנון האגודה שונה בהתאם, העצמאות הכלכלית באה לידי ביטוי במאזן השנתי/ דוח רווח והפסד ממועד שהחברים חדלו להיות מועסקים במסגרת סידור העבודה.
- יד. **"שכר ממוצע"** - (לצורך מבחן הכנסות בסיעוד) – סכום השכר הממוצע בתקופה הקובעת מחולק ב-3.

טו. **"תמורת דמי חופשה"** - תשלום לעובד ממעבידו עבור המרת ימי חופשה לשכר עבודה. (תמורת דמי חופשה ניתן לשלם רק אם מתקיימים יחסי עובד ומעביד).

טז. **"תקופה קובעת"** - 3 חודשים רצופים מתוך ארבעה חודשים בתכוף לפני הגשת התביעה או לפני קבלת מידע על שינוי העשוי להשפיע על שיעור הזכאות.

יז. **תשלום מעוקל** - הכנסה מעוקלת תיחשב כהכנסתו של האדם.

יח. **תשלום מע"מ על השכרת נכס** - הכנסות אשר בחלקן הם תשלום מע"מ, כגון משכיר נכסים החייבים בתשלום מע"מ ואשר בתשלום של השוכר למשכיר קיים מרכיב של מע"מ, יש להפחית את סכום המע"מ ואין לצרפו למבחן ההכנסות.

יט. **"תשלום נוסף"** - שכר הניתן לעובד נוסף לשכר החודשי הרגיל, לרבות תשלומים שניתנו כבונוס או כמענק השתתפות ברווחי המעביד ולמעט הפרשים. כ"תשלום נוסף" יחשבו איפה מרכיבי השכר הבאים: ביגוד, דמי הבראה, משכורת י"ג, תמורת דמי חופשה (בשונה מפדיון חופשה, ראה הסבר להלן), בונוס, מענק השתתפות ברווחי מעביד, מימוש אופציות או מניות, מענק יובל, ביטוח רכב, ולרבות כל גילום מס עבור כל אחד מהרכיבים הנ"ל וכדומה.

3) כללים והנחיות לביצוע מבחן הכנסות

א. הכנסות שתלקחנה בחשבון במבחן ההכנסות (תקנה 3(א))

להלן פירוט ההכנסות שתילקחנה בחשבון במבחן בסיעוד על פי התקנה.

מקורות הכנסה (סעיף 2 לפקודת מס הכנסה):

1. עבודה שכירה; כולל זקיפת הטבה של שווי שימוש ברכב, טלפון נייד (גם אם ניתנים כטובת הנאה, לא בכסף).
2. הטבה שניתנת בעין ולא בכסף תופיע בתלוש משכורת/פנסיה כזקיפת הטבה לצורך חישובי מיסים. שווי ההטבה תיחשב כהכנסה גם אם לא ניתנת בכסף.
3. עבודה עצמאית.
4. דיבידנדים, ריבית, הפרשי הצמדה.
5. גמלאות.
6. הכנסות מאחוזת בית או קרקע.
7. הכנסה מכל נכס.
8. חקלאות.
9. פטנט וזכויות יוצרים.

10. כל הכנסה אחרת (שלא פורטה בסעיף זה ושלא הוצאה מהם במפורש).

ב. להלן פירוט הכנסות שאינן נלקחות בחשבון למבחן הכנסות לכלל האוכלוסייה

1. קצבת ילדים.
2. הענקות לחיילים ולבני משפחותיהם.
3. גמלת ניידות, מהמוסד לביטוח לאומי או ממשרד הביטחון.
4. דמי מחיה לאלמנה וליתום.
5. קצבת שירותים מיוחדים.
6. קצבת ילד נכה.
7. גמלה לפי סעיף 112 לחוק הביטוח הלאומי.
8. תשלומים לנפגעי פוליו, גזזת, ואידס.
9. הכנסה חודשית מביטוח סיעוד פרטי

ג. להלן פירוט הכנסות שאינן נלקחות בחשבון למבחן הכנסות של נפגעי רדיפות

הנאצים וניצולי שואה.

1. קצבה ומענק ליוצאי מחנות וגיטאות.
2. סיוע לניצולי שואה לפי חוק נכסים של נספי שואה.
3. רנטות המשולמות על ידי מדינות חוץ לנפגעי רדיפות הנאצים עקב היותם נפגעי הנאצים (לא כולל רנטות של ביטחון סוציאלי).
4. קצבה חודשית על פי הסכם עם גרמניה – קרן סעיף 2.
5. קצבה לנכי רדיפות הנאצים ממשרד האוצר.

ד. הוצאות התובע ו/או בן/בת זוגו, סכום לניכוי מהכנסות (תקנה 4(ד))

כאמור בתקנות נקבעו הוצאות שיש לנכות מההכנסות של אדם אשר הכנסותיו נלקחות בחשבון למבחן ההכנסות. כלומר מהכנסות כל אחד מבני הזוג יש לנכות רק הוצאות שיש לאותו אדם כמפורט להלן:

1. דמי מזונות על פי פסק דין לבת זוג או ילדים שאינם גרים עימו. (יאומת בצילום פסק דין של בית משפט או בית דין רבני).
2. תשלומים למימון הוצאות אחזקה שוטפת במוסד של הורה, בן זוג, בן או בת.
3. הוצאה על שכר דירה למי שיש לו הכנסה משכר דירה. סכום דמי השכירות שינוכה לא יעלה על סכום ההכנסה משכר דירה. סכום הוצאה זה ינוכה מההכנסה משכר דירה בלבד.

הוצאות עלות הדיור בדיוור מוגן יחשב כהוצאה על שכר דירה, (יאומת על ידי צילום חוזי השכרה של שתי הדירות ובמקרה של "דיור מוגן", אישור של הנהלת הדיור המוגן, או קבלה עבור התשלום עם פירוט עלות מרכיב הדיור של התובע ובן/בת זוג (אם קיים)).

ה. הצהרה על הכנסות ומסמכים מצורפים

1. הצהרה מלאה על הכנסות התובע ו/בן/בת זוג (אם קיים) הינה הכרחית לטיפול בתביעה לגמלת סיעוד

בהיעדר הצהרה מלאה ו/או אישורי הכנסות נדרשים, ישלח מכתב דרישה ממערכת מרו"ם להמצאת הצהרה ואישורי הכנסות. במקביל יש להפנות התיק אל הייעוץ לקשיש בסניף כדי שמתנדבי הייעוץ לקשיש יצרו קשר טלפוני עם התובע או עם המטפל העיקרי לשם קבלת החסר.

כעבור 21 ימים, אם טרם התקבלו המסמכים החסרים, מערכת מרום תשלח דרישה נוספת להמצאת המסמכים.

אם לא התקבלו המסמכים החסרים לאחר שחלפו 15 ימים ממשלוח התזכורת, תידחה התביעה על פי סעיף 8(א) בתקנות הגשת תביעה.

אין לדרוש אישורי הכנסות כאשר:

- ההכנסות מופיעות במערכת הממוחשבת.
- התובע מקבל השלמת הכנסה או הבטחת הכנסה.
- התביעה הוגשה לפני שחלפה שנה מיום הגשת תביעה קודמת של התובע או של בן/בת זוג הכוללת הצהרה מלאה על הכנסות ואישורי הכנסות.

במקרה זה אין צורך גם בהצהרה חדשה על ההכנסות

2. **סירוב למסור אישורי הכנסות של בן/בת זוג – במקרה שבן/בת זוג של תובע המסרב למסור מידע ו/או אישורי הכנסות, יש להעביר התיק אל הייעוץ לקשיש, כדי להסביר לבן הזוג כי הוא יכול למסור המידע ו/או המסמכים למחלקת הסיעוד תוך הבטחה על שמירת סודיות מפני כל אדם, פרט למטפלים בתביעה.**
אם בן הזוג עומד בסירובו לא ניתן יהיה להמשיך לטפל בתביעה וניאלץ לדחותה.

3. במקרה של שני בני זוג אשר גרים באותה דירה אולם ישנו נתק מוחלט בין בני הזוג כך שבכל התחומים של החיים אין כל שיתוף פעולה ביניהם, אינם מגישים עזרה כלשהי זה לזו או זו לזה, קיימת הפרדה של שטחי מחיה, מבצעים קניות נפרדות, קיימת חלוקה של תשלומי מיסים וחשבונות מים וחשמל וכדו', יש לראותם כשני זרים זה לזו להתייחס אליהם כבודדים.

1. מידע ו/או מסמכים לאימות ההצהרה על הכנסות

שימוש במידע ממוחשב

במערכת הממוחשבת קיים מידע על הכנסות מגורמים שונים, כגון: גמלאות, קרנות פנסיה ואחרים, המשולמות למבוטחים. בכל מקרה של הכנסות המדווחות במערכת הממוחשבת, כאמור יש להסתפק במידע הקיים במערכת ולוותר על דרישת אישורי הכנסות.

המידע הקיים כיום מעודכן לשנה או שנתיים קודם לכן. אמנם על פי התקנות יש לבדוק הכנסות ב- 3 חודשים מתוך 4 רצופים בתכוף להגשת התביעה, אולם היות שעל פי שיעורי האינפלציה הנוכחיים השינויים ברמת ההכנסה הם קטנים, ניתן להסתפק במידע הקיים במערכת.

תובע אשר ישיג על תוצאות מבחן ההכנסות יתבקש להמציא אישורי הכנסות מעודכנים של שלושת החודשים האחרונים וכן אישורים של חודשים בהם הוא מקבל תשלומים נוספים כגון: הבראה, ביגוד וכדו'. מבחן ההכנסות יתבצע בהתאם להכנסות בתקופה הקובעת, כולל החלק היחסי של התשלומים הנוספים (ראה כללים להתייחסות ל"תשלום נוסף"), כאמור בתקנות למבחני הכנסה לקביעת הזכות לגמלת סיעוד.

1. מידע על הכנסה שנתית.

חלק מהמידע הקיים במערכת הוא מידע על הכנסה שנתית. (כדי לקבל מידע על הכנסה חודשית, יש לחלק ב-12 את סכום ההכנסה השנתית). ההכנסה השנתית כוללת בתוכה גם מרכיבים של תשלומים נוספים כגון: הבראה, ביגוד, מענק יובל וכדו'.

על פי התקנות גם החלק היחסי של הכנסות אלו יש לקחת בחשבון במבחן ההכנסות. לפיכך הכנסה שנתית קרובה יותר להכנסות התובע בפועל מאשר הכנסה בתקופה הקובעת בלבד כאשר סכומי התשלומים הנוספים אינם כלולים באישורי ההכנסות בתקופה זו.

2. היעדר מידע על הכנסה שנתית

כדי לבצע את מבחן ההכנסות לכלל האוכלוסייה באופן אחיד, יש לבחון כל מקרה שאין לגביו מידע ממוחשב על הכנסות התובע ו/או בן/בת זוג. דרישת אישורי הכנסות בהם מפורטים סכומי התשלומים הנוספים. תערך על פי המפורט להלן.

בכל מקרה שבו סכום ההכנסות החודשיות של התובע (כולל בן/בת זוג אם קיימים) גדול ב- 800 ₪ מהסכום הגורם להפחתה בשיעור הזכאות או לשלילתה - אין צורך לבקש אישורי הכנסות מהתובע.

לפיכך במקרה שסכום ההכנסה החודשית אינו גדול ב- 800 ₪ מהסכום המפחית את הזכאות או גורם לשלילתה, יש לבקש מהתובע להמציא אישורים שבהם מפורטים התשלומים הנוספים שקבל במשך השנה האחרונה. (טופס 106 כולל את כל ההכנסות השנתיות, ואם אין טופס 106 יש לבקש אישורי הכנסות של החודשים בהם ניתנים מאותו גורם, ת/שלומים נוספים). יש לבדוק את גובה הסכומים הנוספים ולבחון אם יש מקום לפרוס אותם ולצרף את החלק היחסי לתשלום החודשי, או שההכנסה הנוספת נחשבת הכנסה לחודש שבו שולמה, בהתאם להנחיות בעניין "תשלום נוסף". (ראה הסבר בנוהל זה).

ז. הנחיות לשימוש במידע הקיים במאגרי המחשב של המוסד

בכל תביעה יש לבדוק במסך האינטגרציה אם קיימת הכנסה ומאיזה מקור, אצל התובע ובן/בת זוג אם קיים,

אופן בדיקה של הכנסות מדווחות במערכת הממוחשבת:
לקבלת מידע על הכנסות התובע או בן/בת זוג יש להיכנס למסך "ריכוז מידע מגמלאות".

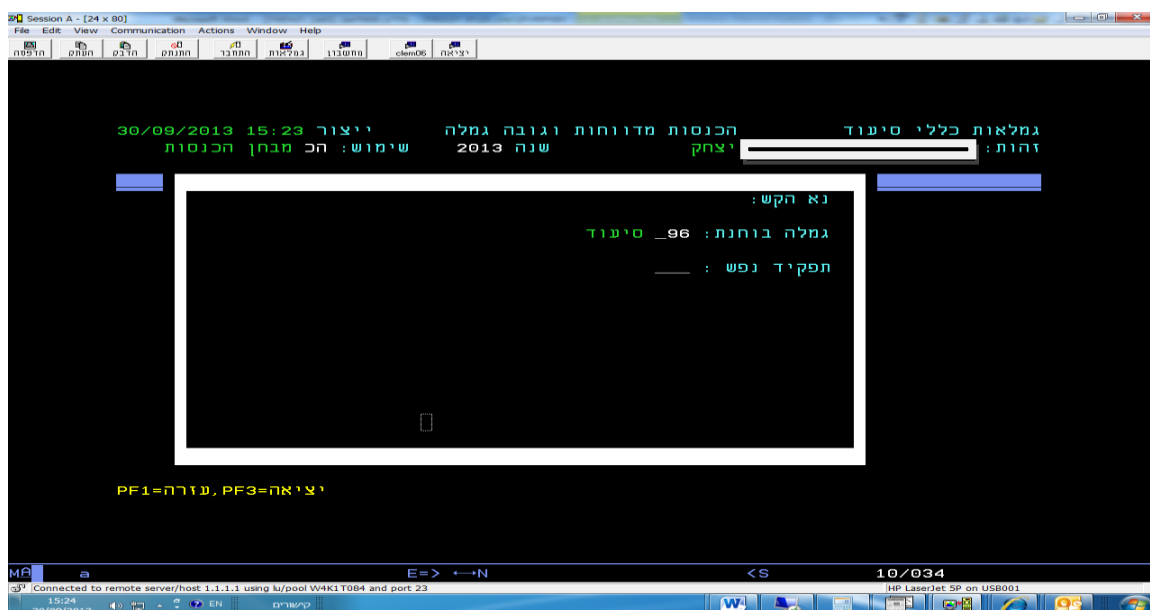
כניסה למסך זה אפשרית בשני אופנים:

1. הקשת F11 במסך "בני בית והכנסותיהם" בשורה בה מופיעים פרטי אחד מבני הזוג שאת הכנסותיו אנו מבקשים לקבל ולהקיש על F11, יתקבל המסך ריכוז מידע מגמלאות.

2. הקשת F11 במסך תנאים מקדמיים

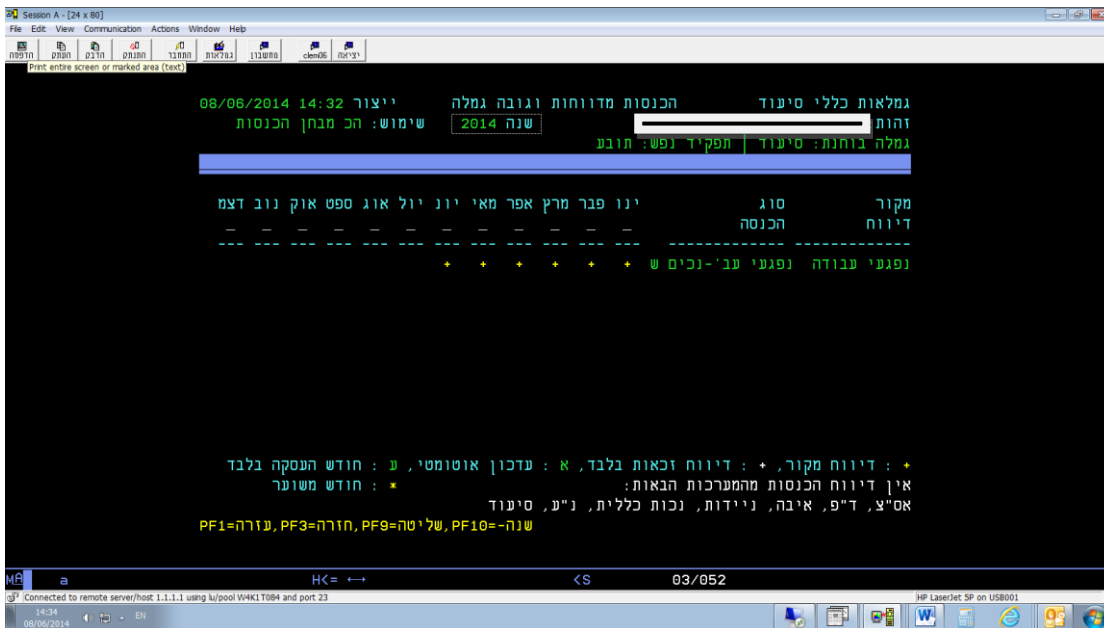

בשדה הכנסות יש להקיש "פ" ואנטר, יתקבל המסך הבא:

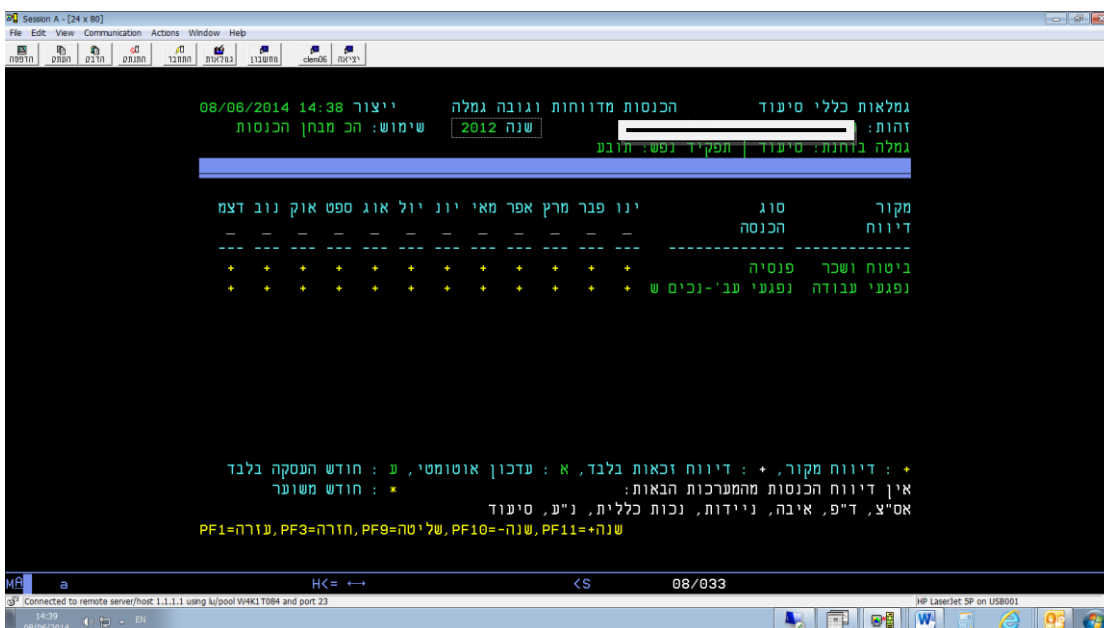
בשדה תפקיד נפש יש להקיש 1

יתקבל המסך הבא:

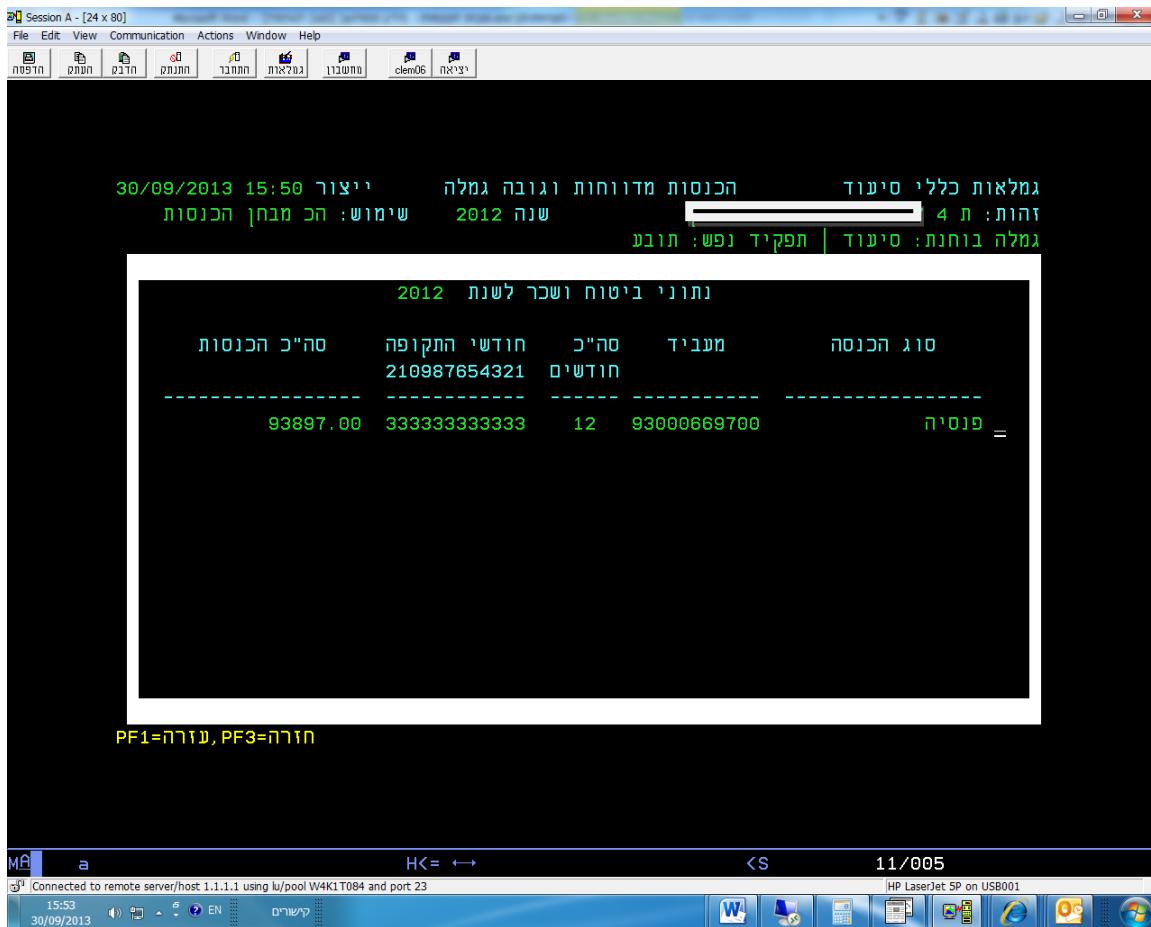

במסך יתקבלו נתונים של השנה הנוכחית. במסך ניתן לראות גמלאות מהמוסד לביטוח לאומי, ברובם מועתקים אוטומטית למסך "בני בית והכנסותיהם".

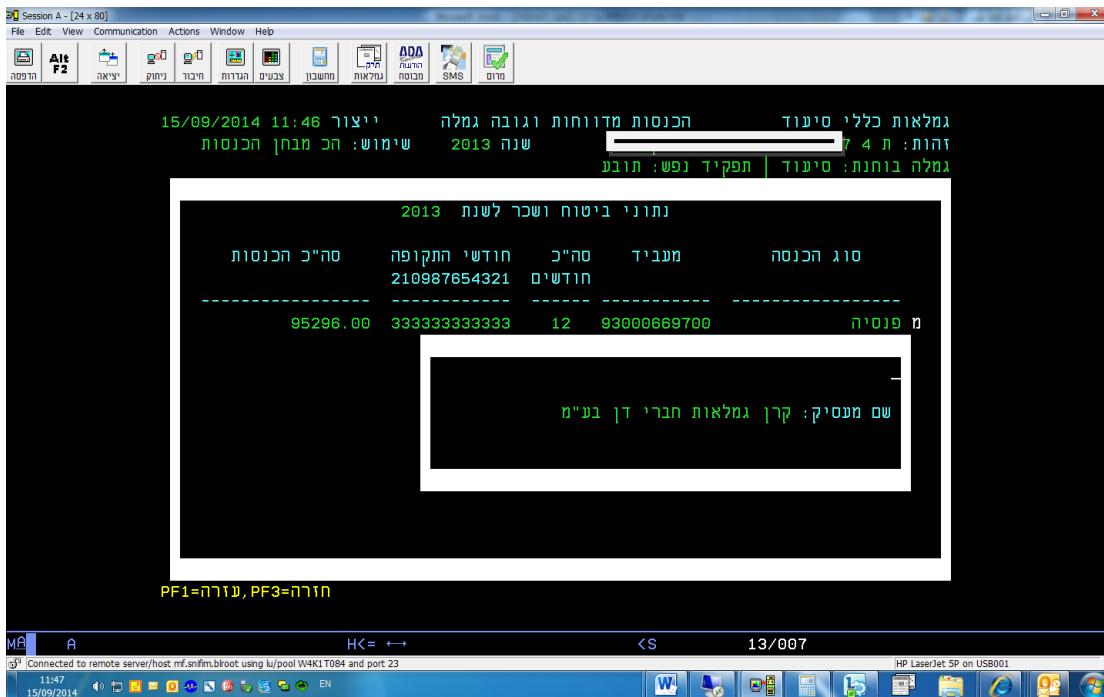
קבלת מידע על הכנסה בשנה קודמת אפשרית על ידי הקשה על F10, (כדי לדפדף שנה קדימה יש להקיש על F11) ואם אין דיווח בשנה זו יש לדפדף שנה לאחור על ידי הקשה נוספת על F10. יתקבל מידע של שנה קודמת, **יתקבל מסך:**

- בדוגמה זו מופיעה הכנסה מפנסיה, הקשת האות "ב" בשדה חודש מסוים בשנת 2012 מביאה לתוצאה הבאה:

במסך זה מתקבל מידע על הכנסה של 93897 ₪ לשנה. כדי להגיע להכנסה חודשית יש לחלק את ההכנסה ל-12. התוצאה היא שהכנסתו לחודש בשנה 2012 עומדת על סך של 7824.75 ₪ לחודש. הקשת האות "פ" בשדה מימין למילה "פנסיה" ואנטר יביא למסך עם פירוט שם הגורם המשלם את הפנסיה.

כדי לקבל מידע על הכנסות בן/בת הזוג, יש להעמיד את התוויין על השורה שבה מופיעים פרטי בן/בת הזוג ולחזור על התהליך המפורט לעיל.

ח. הכנסות הנמשכות אוטומטית לקובץ סיעוד

להלן רשימת הכנסות הנמשכות אוטומטית לקובץ הזקן במחשב (בעת הזנת חודש אמצעי).

1. קצבאות זקנה ושירים – ביטוח לאומי.
2. הכנסות של מי שאינו שכיר, מקובץ "גלש" (עצמאי קוד 11).

ט. המידע על הכנסות מעודכן לפי שנת כספים מלאה אחרונה ומתעדכן במהלך השנה השוטפת עד לחודש נובמבר, כלומר עד חדש 11/2014 יעודכנו הכנסות לגבי שנת 2013.

מידע על קצבאות ממשרד האוצר – מתקבלות הכנסות שמקורן משרד האוצר לגבי מקבלי פנסיה ממינהל הגמלאות של שירות המדינה. החל בחודש 7.2014 לא מתקבלות קצבאות של נכי רדיפות הנאצים.

לתשומת לב!

כאמור, כאשר קיים מידע על הכנסה ממקור מסוים במסך האינטגרציה יש להסתפק בכך ואין צורך לדרוש המצאת אישורים על הכנסות ממקור זה (פרט למקרים גבוליים כמפורט לעיל).

כאשר אין מידע על הכנסות מדווחות לא ניתן להסיק מכך שאין לתובע הכנסות אחרות, ולכן יש להסתמך על הצהרת התובע בטופס התביעה ביחס למקורות ההכנסה ולבקש מהתובע להמציא אישורי הכנסה מהמקורות שלא מופיעים בהכנסות המדווחות.

י. מקורות מידע מהמערכות הממוחשבות

"זו"ש"

לתשומת לב: אם קיימים אישורי הכנסות בתיק זו"ש מהשנה האחרונה שלפני קבלת התביעה לגמלת סיעוד, ניתן להסתמך על כך.

יא. "גל"ש" (גביה ללא שכירים)

המידע המופיע ב"גל"ש" הוא על הכנסות של עובדים עצמאיים ועל הכנסות שלא מעבודה החייבות בדמי ביטוח. תקנה 3(ב) לתקנות למבחני הכנסה קובעת כי ההכנסה שתילקח בחשבון למי שחויב בתשלום מקדמות על חשבון דמי הביטוח, תובא בחשבון ההכנסה ששימשה יסוד לחישוב דמי הביטוח כפי שהייתה ידועה ביום הגשת התביעה.

בחוק ובתקנות נקבעו סכומי מינימום ומקסימום לגביית דמי ביטוח. מי שסכום הכנסתו החודשית נמוך מסכום המינימום יחושב סכום דמי הביטוח שעליו לשלם על פי סכום המינימום. כמו כן, מי שסכום הכנסתו החודשית עולה על סכום המקסימום, יחושב סכום דמי הביטוח שעליו לשלם על פי סכום המקסימום. מבחן ההכנסות מתבצע על פי ההכנסה בפועל, לכן יש לקיחת בחשבון את סכום הכנסת התובע בפועל ולא את סכום המינימום או המקסימום.

יב. מידע "לא ממוחשב" (שאינו ממאגרי המידע של המוסד במחשב)

שימוש במידע לא ממוחשב ייעשה במקרים הבאים:
- כאשר אין מידע ממוחשב על הכנסות התובע או חלקן.
- כאשר התובע או מי מטעמו משיגים על תוצאת מבחן ההכנסות (המבוססות על גובה הכנסות משנים קודמות).
במקרים אלו יש להסתמך על מידע שנרשם בטופס התביעה לגמלת סיעוד ובמסמכים שצורפו כגון: אישורי הכנסות/שכר/פנסיה/הסכמים וכד',

1. דרישת מסמכים ו/או אישורי הכנסות

יש לפעול על פי המפורט בסעיף 4 בנוהל זה, הנחיות לביצוע מבחן הכנסות

כאמור, מי שלא המציא המסמכים לאחר פעילות הייעוץ לקשיש ולאחר שחלפו 21 ימים מהדרישה הראשונה ולאחר שחלפו 15 ימים ממשלוח התזכורת, תידחה התביעה עפ"י סעיף 8 (א) בתקנות הגשת תביעה.

לתשומת לב: התקופה שבה לא הומצאו המסמכים ו/או הפרטים שנדרשו לא יספרו במניין 60 הימים ממועד תחילת הזכאות כמפורט בסעיף 225(ג) לחוק.

(תקנה 14(ב) לתקנות הגשת תביעה לגימלה ואופן תשלומה). יש להזין במסך "נבצר מהמוסד" את התקופה ממועד דרישת המסמכים עד למועד המצאתם.

2. מסמכים ופרטים שהומצאו בתוך חודש ימים מיום שנדחתה תביעה קודמת עקב

אי המצאתם

יש לפעול כלהלן:

- יש לבטל את הדחיה הקודמת במחשב.
- אם מדובר בסודר זכאות 1, והדחיה בוצעה לאחר הזנת פרטים במסך "נבצר מהמוסד" – ביטול הדחיה ייעשה על ידי פניה לרפרנט במטה (על ידי ביטול "החלטת ועדה" דחיה).
- אם מדובר בסודר זכאות הגדול מ-1, ביטול הדחיה יתבצע על ידי פקיד התביעות.
- יש לשנות את התאריך הקובע במסך פרטי התביעה (אופציה 8 בתפריט המשני) לתאריך קבלת המסמכים ו/או הפרטים שנדרשו.
- המשך הטיפול בתביעה כמקובל, תאריך זכאות אפשרי ה-1 לחודש שלאחר החודש שבו חל "התאריך הקובע".

3. שימוש בדף חשבון בנק (עו"ש)

לכתחילה על התובע להמציא אישורים ממקורות ההכנסה ולא דף חשבון במקומם. השימוש בדף חשבון הבנק ייעשה בלית ברירה אחרת, כאשר לתובע אין אפשרות להמציא אישורי הכנסות אחרים.

יש לזכור כי הנתונים המופיעים בדף חשבון עו"ש מהבנק הם סכומי נטו ולא ברוטו ואינם משקפים בהכרח את כל ההכנסות (ייתכן שיש הכנסות אחרות/ נוספות חשבון בנק אחר).

4. אישור הכנסות לחודש אחד בלבד

כאשר התובע מציא אישורי הכנסות של חודש אחד בלבד ולטענתו אין לו אישורים של חודשים אחרים, הוא יתבקש להמציא דף תנועות חשבון הבנק, בו מתקבלת ההכנסה.

(4) תשלום נוסף

כאמור, קיימות הכנסות שונות הניתנות אחת לתקופה של שנה / חצי שנה / רבעון כגון: ביגוד, דמי הבראה, תמורת דמי חופש (לא כולל פדיון חופשה), השתתפות ברווחי מעביד, מימוש אופציות או מניות, פדיון ימי מחלה וכל תשלום דומה אחר.

בתאריך 4.5.2014 פורסם חוזר משותף של גביה מעסיקים ושל מנהל הגמלאות, מספר 8/2014, לגבי אופן ההתייחסות להכנסות אלו. החוזר בתוקף החל ב-1.6.2014 וחל על כלל הגמלאות כולל על גמלת סיעוד.

הנהל קובע:

- א. ההתייחסות זהה לכל סוגי ההכנסות מסוג "תשלום נוסף"
- ב. כל תשלום נוסף שנמוך מ- 25% משכר המינימום יילקח בחשבון כהכנסה של החודש שבו שולם. לעומת זאת כל תשלום נוסף השווה ל- 25% משכר המינימום או גבוה ממנו יחולק באופן יחסי לתקופה שבעבורה שולם, ויש להוסיף את החלק היחסי להכנסה של כל חודש בתקופה הקובעת.
- ג. אדם שקיבל שני תשלומים העונים על הגדרת "תשלום נוסף" באותו חודש, יש לצרף את שני הסכומים ולהתייחס לסכום שני התשלומים יחד כאילו היה תשלום אחד.
- ד. להמחשה: תשלום נוסף ששולם בחודש מאי 2014, פריסת השכר תתבצע רק אם התשלום הנוסף הוא בסכום השווה ל- 25% משכר המינימום או גבוה ממנו. דוגמה שכר המינימום החל מ- 1.10.2012 4,300 ₪. 25% מסכום זה = סך 1,075 ₪. לפיכך:
 - כל תשלום נוסף העולה על סך של 1,074 ₪ יחולק באופן יחסי בהתאם ויצורף לכל חודש בתקופה הקובעת
 - כל תשלום נוסף שאינו עולה על סך 1,074 ₪, יצורף לחודש שבו שולם.

(5) שלבי ביצוע מבחן הכנסות – במערכת הממוחשבת

א. קביעת התקופה הקובעת

כאמור, לצורך חישוב הכנסתו החודשית של אדם תובא בחשבון ההכנסה שהיתה לו בשלושה חדשים רצופים מתוך ארבעת החדשים האחרונים שקדמו לחודש שבו הוגשה התביעה לגימלת סיעוד

המשמעות היא שניתן לקבוע תקופה קובעת אחת מתוך שתי תקופות אפשריות.
לדוגמה: תביעה שהוגשה בתאריך 27.5.2014.
תקופה קובעת אחת- חודשים 1-3/2014 ותקופה קובעת שניה - חודשים 2-4/2014.
התקופה שתיבחר תהיה התקופה שבה תוצאות מבחן ההכנסות טובה יותר לתובע.
הקלדה של החודש האמצעי של התקופה הקובעת תקבע את התקופה הקובעת
במערכת סיעוד.

ב. הכנסות של כל אחד מבני הזוג

ההכנסות של התובע ושל בן/בת זוג (אם קיים) הגרים באותה דירה, יילקחו בחשבון
במבחן הכנסות למעט הכנסות הרשומות לעיל כהכנסות שלא יילקחו בחשבון במבחן
ההכנסות.

ג. הוצאות לניכוי מהכנסות

כאמור בתקנות נקבעו הוצאות שיש לנכות מההכנסות של אדם אשר הכנסותיו נלקחות
בחשבון למבחן ההכנסות. כלומר מהכנסות כל אחד מבני הזוג יש לנכות רק הוצאות
שיש לאותו אדם כמפורט לעיל בסעיף 4

**לכל אחד מבני הזוג יש להזין למחשב את סכום ההכנסות שלו הנלקחות בחשבון
בני בית והכנסות. בחירה ב-F12 במסך זה תוביל למסך הוצאות עבור מי שיש לו
הוצאות לניכוי מההכנסות על פי האמור לעיל.**

**לתשומת לב: אם סך ההוצאות של אותו אדם עולות על ההכנסות שלו, סכום
ההכנסה יהיה 0 ואין להעביר ניכוי יתרת הסכום מהכנסות בן הזוג השני.**

ד. קביעת והזנת בני בית "מספר נפשות" לצורך מבחן הכנסות

תקנה 2 לתקנות קובעת התחשבות בהכנסות בהתאם להרכב בני המשפחה של
התובע, לגבי בן/ זוג בתנאי שגרים יחד באותה דירה, לגבי ילד, בין אם גר עם התובע
ובין אם לא גר עם התובע.

מספר הנפשות שירשם קובע למעשה את רמת ההכנסות השוללות והמפחיתות, כך
שיש חשיבות רבה לקביעה זו.

הנפשות שיילקחו בחשבון:

- התובע – יילקח בחשבון תמיד.
- בן/בת זוג – אך ורק אם גר עם התובע.
- מספר ילדים, כולל ילדים חורגים ומאומצים של ושל בן/בת זוגו הגר עמו, גם אם הילדים אינם גרים עמם.
- נכד שכל פרנסתו על התובע או על בן/בת הזוג (נכלל בהגדרת "ילד").

6) מבחן הכנסות לבני זוג שצברו ניקוד מזכה בגמלת סיעוד

תקנה 7 לתקנות קובעת מבחן הכנסות שונה לשני בני זוג, הגרים יחד ששניהם צברו ניקוד מזכה.

א. ההכנסה של כל אחד מבני הזוג שתילקח בחשבון למבחן ההכנסות, תהיה מחצית מההכנסה המשותפת (הנלקחת בחשבון למבחן ההכנסות, ובניכוי הוצאות המותרות לניכוי אם קיימות).

ב. כל אחד מבני הזוג יחשב כיחיד. כלומר נפש אחת.

ג. אם יש להם שני ילדים יש לציין לכל אחד מבני הזוג 2 נפשות. אם יש להם ילד אחד בלבד יש להוסיף לכל אחד מבני הזוג מחצית התוספת עבור ילד.

ד. מבחן הכנסות לשני בני זוג זכאים – הזנה במערכת הממוחשבת

1. כדי שהמערכת תזהה את שני התיקים של בני הזוג לצורך מבחן הכנסות לבני זוג זכאים, יש להזין תחילה בשני התיקים את הניקוד המזכה במחשב. **כמו כן, יש להזין בכל תיק את כל ההכנסות הרלוונטיות (וההוצאות אם קיימות) של בני הזוג.**

2. המערכת הממוחשבת תחלק את הכנסות בני הזוג לשניים ובכל תיק ההכנסות יחושבו כאילו יש לכל אחד מחצית ההכנסה המשותפת.

3. בשדה "נפשות למבחן הכנסות" יוזנו הנפשות. המערכת תחלק אוטומטית את ההכנסות בהתאם לאמור בתקנות.

מצ"ב דוגמה לחלוקת הכנסות בין בני זוג זכאים במערכת הממוחשבת

The screenshot shows a remote session window titled "Session A - [24 x 80]". The main content is a tax calculation interface in Hebrew. At the top, it displays "מבחן הכנסות" (Income Test) and "מספר ת.ז." (ID number) 002183234. Below this, it shows "זכאות" (Credits) 168 and "מבחן הכנסות" (Income Test) 30.09.2012. A table with the following columns is visible: "סודר החלטת זכאות" (Order of credit decision), "הכנסה חדשית" (New income), "מבחן הכנסות" (Income test), "ת.ביצוע" (Implementation date), "מספר נפשות" (Number of persons), and "רמת הכנסה" (Income level). The table contains one row with values: "סודר החלטת זכאות" 4, "הכנסה חדשית" 15046, "מבחן הכנסות" 21.07.2014, "ת.ביצוע" 12.2012, "מספר נפשות" 2, and "רמת הכנסה" 1. Below the table, it says "מבחן הכנסות ליחיד (שני בני הזוג זכאים) :". At the bottom, it shows "12:19:56 27/11/2014 25173373 SP S" and "13-תחנות 14-מבחן חוז 15-ראשי 18-בצע הכנס 24-יציאה".

- ה. בן/בת זוג של זכאי לגמלת סיעוד שנקבעה לו/ה זכאות זמנית, וכתוצאה מכך נערך מבחן הכנסות לשני בני זוג זכאים, יש לקבוע מעקב לתום הזכאות הזמנית.
1. אם נקבעה זכאות המשך קבועה, יש לבטל המעקב ואין צורך לבצע מבחן הכנסות מחדש.
 2. אם נקבעה זכאות זמנית נוספת יש לקבוע מעקב לתום הזכאות הזמנית הנוספת.
 3. אם בתום הזכאות הזמנית התביעה נדחתה, יש לבצע מבחן הכנסות מחדש לבן הזוג הזכאי לפי התנאים הרגילים, כלומר הכנסות שני בני הזוג יילקחו בחשבון לזכאי (ללא חלוקה למחצית ההכנסות המשותפות) והרכב משפחה 2 נפשות (או יותר אם יש נפשות נוספות למבחן הכנסות).

7) הכנסות של עובד עצמאי / הכנסות שלא מעבודה: לא שכיר ולא

עצמאי

- א. הכנסות של עובד עצמאי או של מי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי יימשכו אוטומטית מהגביה. (ראה הסבר לעיל בנושא מידע ממוחשב).
- ב. תובע שמצהיר על הכנסות אולם בגביה לא מתנהל תיק ולא ניתן לקבל מידע מגל"ש, יש לבדוק עם פקיד הגביה, אם מדובר באדם שפטור מדמי ביטוח (לאחר גיל הפרישה) וכד' – במקרה כזה יש לבקש מהתובע הצהרה בכתב על הכנסותיו.

ג. אם פקיד הגביה קבע כי אינו פטור, יש להפנותו אל מחלקת הגביה לפתיחת תיק גביה. פקיד הגביה יקבע את הכנסותיו לצורך גביית דמי ביטוח ולאחר מכן המערכת תוכל למשוך את ההכנסות באמצעות מערכת גל"ש.

8) מבחן הכנסות לניצולי שואה

כאמור הכנסות של ניצולי שואה בקשר עם רדיפות הנאצים פטורות ממבחן הכנסות יחד עם זאת, קיימות קצבאות ביטוחיות או סוציאליות, שניצולי שואה מקבלים, שאינן קשורות עם רדיפות הנאצים. קצבאות אלו כן נלקחות בחשבון במבחן הכנסות. החלטה אם הקצבה קשורה לרדיפות הנאצים תתקבל על פי הצהרת התובע בטופס התביעה.

9) מבחן הכנסות לחבר קיבוץ

א. כללי

כללי מבחן ההכנסות החלים על כלל אוכלוסיית תושבי ישראל חלים גם על חברי הקיבוצים. יחד עם זאת עקב מספר נושאים המאפיינים התנהלות מיוחדת של הקיבוצים.

1. תקנה 3 (ג) לתקנות מבחני הכנסה לקביעת הזכות לגמלת סיעוד ושיעורה קובעת: (ג) על אף האמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), בחישוב ההכנסה של חבר קיבוץ תובא בחשבון ההכנסה שבמועד הגשת התביעה שימשה יסוד לחישוב דמי הביטוח לפי האמור בתקנות הביטוח הלאומי) גביית דמי ביטוח, (התשי"ד, 1954 - וכן הכנסות כאמור בתקנת משנה (א) שהיו לחבר הקיבוץ ולבן זוגו, שאינן רשומות במאזן הקיבוץ;

לענין זה יראו כהכנסה שנרשמה במאזן הקיבוץ, הכנסה שנרשמה בדו"ח הכנסות והוצאות הקיבוץ, שנערך בהתאם להוראות תקנות האגודות השיתופיות) מאזנים, פנקסים ודו"חות, (התשל"ו-1976

הכנסה (כולל קצבה) של חבר קיבוץ שמועברת ישירות לחשבון הבנק של הקיבוץ, רשומה במאזן הקיבוץ ולכן היא כלולה בסכומי ההכנסות של הקיבוץ וכלולה בחישוב הבסיס של הקיבוץ לתשלום דמי ביטוח ולפיכך אין לרשום אותה כהכנסת חבר הקיבוץ.

הכנסה שנכנסת לחשבון הבנק של חבר הקיבוץ איננה רשומה במאזן הקיבוץ ולכן הינה הכנסתו לצורך מבחן ההכנסות.

2. על-פי הוראות אגף הגביה, מי שהגיע לגיל פרישה בקיבוץ, תחושב לגביו הכנסה בשיעור 50% בלבד מהבסיס שנקבע לקיבוץ המסויים (חוזר סיעוד מס' 1370 מיום 24.2.2011).

3. אם בן/בת הזוג של התובע היא גם חברת הקיבוץ וטרם הגיעה לגיל הפרישה יצורף להכנסות בן/בת הזוג סכום הבסיס של הקיבוץ במלואו.

בעתיד יוצג במערכת הממוחשבת סכום בסיס הקיבוצים

ב. בדיקת חברות בקיבוץ

נתקבלה תביעה של זקן שכתובתו בקיבוץ, יש לבדוק אם מדובר בחבר הקיבוץ. הבדיקה תתבצע במסך אינטגרציה, בשדה "עיסוק" יופיע "חבר קיבוץ". כמו כן, אם לתובע יש בן/בת זוג, יש לבדוק גם לגביו אם הוא חבר קיבוץ במסך אינטגרציה ממסך של בן הזוג.

ג. בדיקת הכנסות של חבר הקיבוץ

פקיד התביעות יבדוק אם יש בטופס התביעה (או בטופס השלמת פרטים בנושא הכנסות, בל 2603) הצהרה על הכנסות ומהו מקום תשלומם (חשבון בנק של הקיבוץ או חשבון בנק פרטי של החבר).

אף על פי כן, יתכנו מקרים שבהם הכנסה שמועברת לחשבון הבנק הפרטי של החבר רשומה במאזן הקיבוץ. לפיכך, תובע שיטען כי הכנסה שהוא מקבל ישירות לחשבונו רשומה במאזן הקיבוץ, יידרש להמציא אישור מרואה החשבון של הקיבוץ המאשר את טענתו ובמקרה כזה אין לצרף הכנסה זו למבחן ההכנסות.

ד. הכנסות אחרות של חבר קיבוץ

1. **קצבאות זקנה ושאימים לחבר הקיבוץ** – יש לבדוק בזו"ש להיכן משתלמת הקצבה כלהלן:

במערכת זו"ש, במסך "סיכום מצב" בשדה "חשבון" יופיע מידע על מקום התשלום. כאשר הקצבה מועברת לחשבון הקיבוץ תופיע כתובת "מעביר זכאותו לקיבוץ".

2. פנסיה המשולמת לחבר על ידי הקיבוץ עצמו (לא על ידי חברת ביטוח/פנסיה).

פנסיה זו לא תילקח בחשבון במבחן הכנסות, היות שהיא רשומה במאזן הקיבוץ ופטורה ממבחן הכנסות (תקנה 3(ג)).

ה. חלק ניכר מהקיבוצים עוברים תהליך של הפרטה, אולם, היות שהם ממשיכים להתנהל כקיבוצים, וכל עוד לא תשתנה החקיקה בעניינם, יש להתייחס אליהם בהתאם לחוק ולתקנות הנוכחיות כלשונם.

1. חריגים

קיבוצים בעצמאות כלכלית

אין לצרף למבחן ההכנסות את בסיס הקיבוץ לדמי ביטוח כולו או מחציתו לחברי קיבוץ הנמצאים בעצמאות כלכלית (נקבע על ידי המשרד הראשי).
קיבוצים בעצמאות כלכלית: קיבוץ חמדיה, קיבוץ יודפת.

בעתיד יוצג במערכת הממוחשבת סכום בסיס הקיבוצים

10) מבחן הכנסות לבני זוג בחזקת "ידועים בציבור"

לשאלת קיום תנאים של "ידועים בציבור" ישנה השלכה על תנאי הזכאות לגמלת סיעוד הן בביצוע מבחן הכנסות והן בקביעת ניקוד לבודד, לפיכך יש צורך לקבוע כיצד להתייחס לתובעים שעשויים להתקיים בהם תנאים העונים על הגדרת "ידועים בציבור".

א. "ידועים בציבור"

כללים לקביעת ידועים בציבור נקבעו בחוזר משותף של מינהל הגמלאות (מס' 411) מינהל הביטוח והגביה (מס' 1387) מיום 9.9.2009, פורסמו הנחיות הנוגעות לבחינת מעמדם של בני זוג כ"ידועים בציבור" במוסד.

כללים לביצוע מבחן הכנסות לבני זוג שאינם נשואים זה לזה ושלא נקבע על ידי פקיד הגביה והביטוח כ"ידוע בציבור" פורסמו בחוזר סיעוד מס' 1417 מיום 15.10.2013: שם החוזר: "מעמד ידוע בציבור לעניין תנאי זכאות לגמלת סיעוד".

ב. לקביעת מעמד של "ידוע בציבור" יש השלכה על תנאי הזכאות לגמלת סיעוד, בעת ביצוע מבחן הכנסות ובקביעת ניקוד לבודד.

לעיתים קרובות התובע לא מצהיר על מגורים עם בן/בת זוג בגין שתי סיבות עיקריות:

1. בני זוג חיים יחדיו כידועים בציבור, מבלי שהם מודעים לחובתם להודיע על כך למוסד.
 2. לזקן בודד ניתנת תוספת של ניקוד כבודד והיא מהווה מרכיב בקביעת מידת תלותו בזולת. לפיכך יתכן שלעיתים יש לזקן עניין להסתיר מידע אמיתי בעניין זה.
- ג. בשל הצורך בקבלת החלטה מהירה ובמטרה להימנע ככל האפשר מביצוע חקירות בתביעות לגמלת סיעוד, נקבעו כללים לקבלת החלטות בנושא "ידועים בציבור" לשם קביעת מעמדם של בני זוג, כמפורט להלן.
- ד. שלושה מקורות לקבלת מידע על בני זוג שאינם נשואים זה לזה ומתגוררים יחדיו**
1. קביעה של פקיד הגביה והביטוח על מעמד של "ידועים בציבור" - במקרה זה בני הזוג יהיו מזוהים במערכת הממוחשבת כבני זוג.
 2. מילוי פרטי בן/בת זוג בטופס התביעה - מצב זה אינו מזוהה במערכת הממוחשבת.
 3. מידע המתקבל מדוח הערכת התלות נרשם על ידי המעריך מפי הנבדק ו/או הנוכחים כי יחס הקרבה הוא: "חבר לחיים" "בן/בת זוג" וכדו' – מצב זה אינו מזוהה במערכת הממוחשבת.
- ה. תהליך טיפול בתביעה במצב של בני זוג שאינם נשואים זה לזה הגרים יחד באותה דירה**
- בעת זיהוי מצב שמצביע על שני בני זוג לכאורה, הגרים יחד, יש להתייחס אליהם כאל בני זוג, הן לעניין מבחן הכנסות: דרישת מילוי הצהרה על הכנסות של בן/בת הזוג והמצאת אישורי הכנסה, והן בשאלת הניקוד ל"בודד".
- ו. ערה או השגה על ההחלטה בעניין קביעת בני זוג**
- בכל מקרה שאחד מבני הזוג (או שניהם) יערערו על היותם בני זוג, יש להעביר התיק אל פקיד הביטוח והגבייה בסניף לשם קביעת מעמדם האישי בשאלת היותם ידועים בציבור אם לאו. עד לסיום הבירור של פקיד הביטוח והגבייה יש להתייחס אליהם כאל בני זוג.
- אם תתקבל החלטה שהם אינם ידועים בציבור, יש לתקן את ההחלטות שהתקבלו, הן במבחן ההכנסות והן לגבי ניקוד לבודד.
 - אם ההחלטה החדשה תהיה הגדלת שיעור הזכאות, יש לבצע תשלום הפרשים.
 - אם ההחלטה החדשה תהיה הפחתה או שלילה של הזכאות, יש לבצע הפחתה או שלילה בהתאם לכללים של הפחתה או הפסקת גמלת סיעוד.

- אם נוצר חוב גמלה למבוטח, יש לבחון המלצה על ביטול החוב כמקובל בנוהל ביטול חובות.

11) מבחן הכנסות חוזר ותקופה קובעת חדשה

א. מבחן הכנסות חוזר ביזמת התובע

תקנה 8 לתקנות מבחני הכנסה מאפשרת לזכאי לבקש בכל עת בדיקה מחדש של זכאותו כתוצאה משינוי בהכנסותיו או בהכנסות בן/בת זוגו. לפיכך, התובע רשאי לפנות למוסד בכתב ולבקש לערוך מבחן הכנסות מחדש. התובע יצביע על שינויים שחלו: בהכנסותיו ו/או בהכנסות בן/בת זוגו, ו/או בשינויים במצבו המשפחתי או בשינוי מגוריו או מגורי בן/בת זוגו.

התובע ימציא הצהרה ומסמכים המעידים על השינויים שהוא טוען שחלו.

יש לפתוח סודר זכאות חדש במסך "תנאים מקדמיים" ולבצע מבחן הכנסות חדש על פי המידע החדש על ההכנסות. חל שינוי בשיעור הזכאות, יש להשלים את התהליך עד להזנת החלטת ועדה ואישורה, או דחיה עקב רמת הכנסה השוללת זכאות לגמלת סיעוד.

ב. מבחן הכנסות חוזר ביזמת המוסד

המוסד רשאי לערוך מבחן הכנסות מחדש בכל עת (אין צורך להמתין 6 חודשים מההחלטה קודמת) ובלבד שהשתנו תנאים או נסיבות הנוגעות לשינוי אפשרי בתוצאת מבחן ההכנסות ואין צורך להמתין 6 חודשים מההחלטה הקודמת. מבחן הכנסות חוזר ביזמת המוסד יבוצע במקרים הבאים:

1. מבחן הכנסות חוזר מתוכנן מראש

הכנסה בעלת אופי זמני בתקופה הקובעת כגון דמי אבטלה, פרישה מעבודה ועוד.

תובע או בן זוג שיש להם הכנסה כלא שכירים ומתנהל על שמם תיק בגביה כאשר התביעה מוגשת בעת המעברים לשנה החדשה ועומדת להיקבע להם רמת הכנסה לשנה השוטפת (בדרך כלל מתבצע בין חודש ינואר לחודש מרץ בכל שנה).

התביעה הוגשה בסמוך למועד פרישה של התובע או בת זוגו לפנסיה, התקופה הקובעת נקבעה בתקופה שבה התובע או בת זוגו קיבלו משכורת ואילו מעתה ואילך (או בקרוב) יקבלו פנסיה (שהיא בדרך כלל נמוכה מסכום המשכורת).

2. עילות לביצוע מבחן הכנסות חוזר בשל קבלת מידע על שינויים, כגון:

שינוי במקום מגורים של אחד מבני הזוג.

מעבר לבית אבות של בן הזוג.

פטירה של בן הזוג (ראה הנחיות בסעיף הבא).

במקרים אלו יש לבקש אישורי הכנסה מעודכנים של התובע ולבצע מבחן הכנסות מחדש על פי הכנסות התובע בלבד.

כמו כן אם בן הזוג עבר למוסד יש לנכות מהכנסות התובע את הוצאות החזקת בן הזוג במוסד.

למען הסר ספק, תביעה לבדיקה מחדש בטענה להחמרה אינה מהווה עילה לבדיקת מבחן הכנסות מחדש, ולכן אין לדרוש מהתובע הצהרה ואישורי הכנסות במקרים כאלה יש להעתיק את נתוני מבחן ההכנסות הקודם.

כלל זה אינו חל במקרים שבהם חלו שינויים המצריכים מבחן הכנסות חוזר

12) מבחן הכנסות לאחר פטירת בן בת זוג של הזכאי

א. מבחן הכנסות מחדש לתובע שבן זוגו נפטר לפני שאושרה החלטת

ועדה מקומית על שירותי סיעוד

תקנה 5 לתקנות למבחני הכנסה בסיעוד קובעת כי הכנסת "בן/בת זוג" תתווסף להכנסות התובע. כמו כן הגדרת "בן זוג" בתקנה 1 לתקנות נאמר "בן זוגו הגר עימו" במקרה שבו נפטר בן/בת זוגו של התובע לפני שהחלטה בתביעה הוכרעה, יש לחזור ולבצע מבחן הכנסות בתביעה זו ללא הכנסות בן הזוג היות שביום קבלת ההחלטה בתביעה אין בן זוג. בהיעדר בן זוג לא ניתן לצרף הכנסות של בן זוג גם אם בתקופה הקובעת הוא היה קיים.

היות שברוב המקרים התובע אמור לקבל פנסיות ו/או קצבת שאירים, יש לקבוע מעקב עתידי לתקופה של 3 חודשים ולהזמין הצהרה חדשה על הכנסות בצירוף אישורי הכנסה חדשים ולבצע מבחן הכנסות מחדש.

ב. מבחן הכנסות חוזר לזכאי לגמלת סיעוד (החלטת ועדה מאושרת) שבן זוגו נפטר

המערכת תקלוט אוטומטית מידע על פטירת בני זוג של זכאים לגמלת סיעוד המחשב ישתול אוטומטית מעקב לביצוע מבחן הכנסות חוזר, בתום 3 חודשים מיום הפטירה של בן/בת הזוג.

לדוגמה אם בן הזוג נפטר בחודש 9/2014 התיק ירשם למעקב בחודש 1/2015 פקיד התביעות יבקש המצאת הצהרה מעודכנת על הכנסות ואישורי הכנסות מעודכנים. כמו כן, יש לבדוק אם מקבל פנסיית שאירים חדשה עקב פטירת בן/בת הזוג.

אם התובע יפנה בעצמו למוסד לביטוח לאומי, יתבצע מבחן הכנסות חדש בהתאם למועד פנייתו ועל פי תקנה 8 לתקנות מבחני הכנסה.

ג. תביעה להחמרה בסמוך למועד פטירת בן הזוג

כאשר מוגשת תביעה להחמרה בסמוך למועד פטירה של בן/בת זוג, יש לטפל בתביעה להחמרה ולא לבצע מבחן הכנסות חדש בעת ההחלטה בתביעה להחמרה.

המעקב לעניין מבחן הכנסות יתבצע בהתאם לכללים שנקבעו בסעיף 8 ה (3) לעיל.

13) מועד תחילת זכאות חדש

בעקבות שינוי בשיעור הזכאות כתוצאה מביצוע מבחן הכנסות חוזר ו"תקופה קובעת חדשה".

א. תקנה 8(א) לתקנות למבחני הכנסה בסיעוד קובעת כי הזכאות לגמלת סיעוד תשונה החל מה-1 לחודש שלאחר החודש שבו קיבל המוסד את הנתונים החדשים על ההכנסה.

שיעור הזכאות ישונה בהתאם בהגדלת גמלה, ובגמלה כספית.

ב. יחד עם זאת, כאשר מדובר בהפחתת זכאות בגמלת סיעוד בעין וכדי להבטיח זמן התארגנות של התובע להפחתה המתוכננת, היא תוזן למחשב בין ה-1 לחודש עד ה-10 לחודש, דבר שיאפשר לתובע קבלת הודעה על הפחתה במועד. (הזנה לאחר מה-11 לחודש ואילך תחייב הפחתה מה-1 לחודש לאחר חודש נוסף,

לדוגמא: מבחן הכנסות עם הפחתה בזכאות שתוזן למחשב ב-11.9.2014 הזכאות תופחת החל מ-1.11.2014).

חקירות כלכליות (14)

במקרים שבהם יש לפקיד התביעות מידע על הכנסות נוספות שהתובע לא הצהיר עליהן או שאין מסמכים המעידים בבירור על גובה ההכנסות (לדוגמה: אדם בעל מספר נכסים שמניבים הכנסה מהשכרתם והשימוש בהם) ניתן לבצע חקירה כלכלית כדי לאמת סכומי הכנסה שוטפים.

כדי לבצע חקירה כלכלית יש להפנות התיק למחלקת החקירות בסניף. לאחרונה זכתה במכרז לביצוע בדיקות כלכליות עבור אגף החקירות במוסד, חברת מ. גרין ייעוץ פיננסי וכלכלי בע"מ.

מחלקת החקירות תבדוק את הפניה ובהתאם לצורך תעביר את התיק לביצוע החקירה המתאימה.